

Pamatnostādnēs lietoto terminu skaidrojums

Amatiermāksla – kultūras procesi un to rezultātā radītais kultūras piedāvājums, kuru veido fiziskas personas – autori vai izpildītāji –, kuras nav uzskatāmas par radošām personām, un to apvienības. Amatiermākslā iesaistītie parasti darbojas entuziasma vadīti, brīvajā laikā, nereti profesionālas radošas personas vadībā, un visbiežāk nesaņemot atlīdzību par radošo darbību.

Dokumentārais kultūras mantojums – kultūras mantojums, kas aptver informāciju par cilvēces, kultūru un valodu daudzveidību un vēsturē piedzīvoto pierakstītā, uzzīmētā, gravētā vai jebkādi citādi dokumentāri fiksētā veidā uz jebkāda iespējamā informācijas nesēja.

Kultūra – visu to īpašo garīgo, materiālo, intelektuālo un emocionālo īpašību kopums, kas piemīt kādai sabiedrībai vai sociālai grupai, un līdzās cilvēka radošā gara izpausmju rezultātā radītajam ietver arī dzīves un līdzāspastāvēšanas veidus, vērtību sistēmas, tradīcijas un uzskatus.

Kultūras apakšnozares – individuālās nozares, kas ietilpst kultūras un radošajās nozarēs.

Kultūras mantojums – uzkrāto resursu kopums, kas saņemti mantojumā no pagātnes un kas, neatkarīgi no piederības, indivīdu un sabiedrības uztverē tiek uzskatīti par vērtību, pārliecības, zināšanu un tradīciju atspoguļotājiem un paudējiem; tas ietver arī vidi, kas izveidojusies cilvēku un vietu mijiedarbībā, un prasmes, vērtības un rīcības modeļus, veidojot kopīgu atmiņu un vienlaikus esot izpratnes, identitātes, vienotības un radošuma avots.

Kultūras norises (kultūras patēriņa un līdzdalības pētījumos arī „**kultūras pasākumi**”) – sabiedrībai pieejami publiski pasākumi („Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likuma” izpratnē), ar kuriem kultūras vērtības vai kultūras mantojums tiek komunicēts sabiedrībai.

Kultūras organizācija – juridiska persona (valsts vai pašvaldības iestāde vai kapitālsabiedrība, nevalstiska organizācija, uzņēmums), kas darbojas kultūras un radošajās nozarēs, īstenojot kultūras procesus un dodot ieguldījumu kultūras saglabāšanā, attīstībā un komunikācijā.

Kultūras pakalpojumi – kultūras un radošo nozaru pakalpojumi sabiedrībai, tostarp kultūras norises, ar kuriem kultūras vērtības vai kultūras mantojums tiek padarīts pieejams vai komunicēts sabiedrībai.

Kultūras patēriņš – sabiedrībai pieejamā kultūras piedāvājuma izmantošana.

Kultūras piedāvājums – sabiedrībai pieejamā kultūras mantojuma, kultūras vērtību un tajos balstīto pakalpojumu kopums.

Kultūras pieejamība – sabiedrības iespējas izmantot daudzveidīgu kultūras piedāvājumu, kas iekļauj fiziskās (infrastruktūras) pieejamības, digitālās pieejamības, ekonomiskās pieejamības, funkcionālās pieejamības (pakalpojuma

dizains, t.sk. satura pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un cilvēkiem, kas nepārvalda valodu, kurā tiek sniegts pakalpojums) un saturiskās pieejamības (pakalpojuma atbilstība indivīda kultūras vajadzībām) aspektus.

Kultūras pieminekļi – kultūras mantojums, kas aptver kultūrvēsturiskas ainavas un teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), ēku grupas un atsevišķas ēkas, kā arī mākslas darbus, iekārtas un priekšmetus, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība.

Kultūras procesi – kultūras un radošo nozaru īstenotās aktivitātes, tostarp radošā darbība, kuru rezultātā tiek radītas jaunas kultūras vērtības un pakalpojumi, vai izvērtētas, interpretētas un atkārtoti izmantotas līdz šim radītās kultūras vērtības un kultūras mantojums.

Kultūras un radošās nozares – cilvēka darbības jomu kopums, kuru pamatresurss ir kultūras mantojums, kultūras vērtības un individuālas vai kolektīvas radošās darbības izpausmes; kultūras un radošās nozares saglabā kultūras mantojumu un kultūras vērtības, sekmē to pārmantojamību un izmantošanu, rada jaunas kultūras vērtības, un veido un sniedz kultūras pakalpojumus, tādējādi attīstot un komunicējot kultūras piedāvājumu sabiedrībai, kā arī mijiedarbībā ar citām tautsaimniecības nozarēm iesaistoties ilgtspējas, izglītības, sociālās iekļaušanas, sabiedrības saliedētības, drošības un citu jautājumu risināšanā.

Kultūras vērtības – mākslinieciskas, rūpnieciskas vai amatnieciskas radošās darbības rezultāti, kuru iespējamajai komerciālajai vērtībai papildus piemīt arī simboliska nozīme un kultūras vērtība, un kas rada vai var radīt intelektuālo īpašumu neatkarīgi no tā, vai saskaņā ar pastāvošo intelektuālā īpašuma likumdošanu tām ir vai nav noteikta aizsardzība.

Kultūrizglītība (jeb kultūras un radošo nozaru izglītība) – kultūras un radošo nozaru izglītības programmu kopums, kas aptver akreditēto izglītības iestāžu īstenotās programmas tematiskajā jomā „Mākslas” profesionālās ievirzes, profesionālās un augstākās izglītības līmeņos. Plašākā izpratnē kultūras un radošo nozaru izglītība ietver arī kultūras nozaru speciālistu tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmas, interešu izglītības un neformālās izglītības programmas, ar kultūras tēmām saistītos mācību priekšmetus formālajā izglītībā, kā arī sabiedrības locekļu izglītošanos kultūras jomā mūžizglītības ietvaros.

Kultūrvēsturiskais reģions, arī kultūrtelpa – vēsturiski izveidojusies teritorija, ko no citām atšķir tai piemītoša unikāla kultūras identitāte, kas izpaužas konkrētajai teritorijai raksturīgā kultūras mantojumā.

Kultūrvide – vide, kas veidojusies cilvēka darbības rezultātā un glabā šīs darbības pēdas – gan kultūras pieminekļus, gan nemateriālas kultūras vērtības.

Kultūrvieta – publiska vieta iekštelpās vai ārtelpās, kurā sabiedrībai tiek sniegti kultūras pakalpojumi vai īstenotas kultūras norises.

Nemateriālais kultūras mantojums – kultūras mantojuma daļa, kas atspoguļo kultūras tradīcijas un ir no paaudzes paaudzē pārmantotas, apkārtējās vides noteiktas, mijiedarbībā ar vēsturi, dabu un radošo darbību izstrādājušās zināšanas,

prasmes, vērtības un rīcības modeļi, tai skaitā mutvārdu tradīcijas un izpausmes, spēles mākslas, paražas, rituāli, svētki, zināšanas par dabu un Visumu, tradicionālās amatniecības prasmes, kā arī ar iepriekš minēto saistītie instrumenti, priekšmeti, artefakti un kultūrtelpas.

Profesionālā māksla – kultūras procesi un to rezultātā sabiedrībai pieejamais kultūras piedāvājums, kuru veido kultūras organizācijas un radošās personas.

Radošā darbība – kultūras process, kura rezultātā tiek radītas vai komunicētas kultūras vērtības.

Radošā persona – fiziska persona – autors vai izpildītājs –, kas veic profesionālu radošu darbību kultūras un radošajās nozarēs, radot un komunicējot kultūras vērtības un dodot ieguldījumu kultūras attīstībā; radošajām personām parasti ir radošās darbības specifikai atbilstoša izglītība un prasmes, un tās saņem atlīdzību par radošo darbību.

Radošās industrijas – kultūras un radošās nozares, kas rada tādus produktus un pakalpojumus, kuriem līdzās kultūras vērtībai piemīt augsta pievienotā ekonomiskā un inovāciju vērtība vai potenciāls, kā arī funkcionalitāte un pielietojamība citās tautsaimniecības nozarēs, tostarp radot pievienoto kultūras vērtību citu tautsaimniecības nozaru produktiem un pakalpojumiem.